

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

VERSIE 1 – MEI 2026

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van Dokters van de Wereld is een vertaling naar de organisatiesituatie van de in 2023 voor het laatst geüpdatete meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van de [KNMG](#). De KNMG houdt op haar website een [dossier huiselijk geweld en kindermishandeling](#) bij met de laatste actuele informatie.

Doel en toepassingsgebied

Het doel van de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld is dat via een stappenplan sneller en adequater wordt gehandeld bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. In geval van huiselijk geweld of kindermishandeling is het primaire doel ondersteuning aan de betrokkenen en/of het gezin te bieden waardoor de onveiligheid kan worden weggenomen.

Definities

- **Kindermishandeling** is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van [fysiek of psychisch letsel](#).
- Onder **huiselijk geweld** verstaan we: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen partnergeweld, eerge relateerd geweld en ouderenmishandeling. Tot de huiselijke kring behoren: een familielid, een huisgenoot, een (voormalig) echtgenoot of (geregistreerd) partner en een mantelzorger.

Getuige zijn van huiselijk geweld is kindermishandeling

Volgens de definitie is er niet alleen sprake van huiselijk geweld of kindermishandeling als iemand rechtstreeks slachtoffer is van geweld, maar ook als deze daar getuige van is.

- Voorbeeld: Je hebt een echtpaar voor je in de Zorgbus, ze hebben samen een kind van 5 jaar, die is nu niet mee. Tijdens het consult is de ene persoon gewelddadig tegen de andere. Gezien jij dit nu observeert, is het zeer waarschijnlijk dat het kind hier eerder ook getuige van is geweest.
- Per definitie is in deze situatie dus ook sprake van kindermishandeling.

Juridische afkadering

Op grond van de Wet Kwaliteit, Klachten en Geschillen Zorg ([Wkkgz](#)) dient Dokters van de Wereld een meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld te hebben. Hierin moet een stappenplan zijn opgenomen voor het signaleren, bespreken en zo nodig melden van (een vermoeden) kindermishandeling en huiselijk geweld. Zorgverleners hebben een zorgplicht voor kinderen en volwassenen die schade door kindermishandeling en huiselijk geweld kunnen oplopen. De [KNMG-meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld](#) vormt de professionele norm voor zorgverleners.

Let op:

- Deze meldcode betreft **eigen** signalen over kindermishandeling en huiselijk geweld en het op basis daarvan al dan niet besluiten tot informatie inwinnen of melden bij Veilig Thuis
- Voor het verzoek van informatieverstrekking op verzoek van een andere organisatie / politie / justitie/ Veilig Thuis of de Raad voor de Kinderbescherming zijn [separate stappenplannen](#) ontwikkeld door de KNMG. Dokters van de Wereld maakt voor deze situaties **geen** eigen organisatieplan.

Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

Iedereen met direct patiëntcontact kan vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling signaleren en documenteren in Files. Signalen van kindermishandeling of huishoudelijk geweld dienen altijd te worden besproken met de programmamedewerker betrokken bij de activiteit of interventie (bijvoorbeeld betrokken Zorgcafé medewerker of Helpdesk medewerker) én met een medisch programmamedewerker die in die regio of in dat thema actief is. In het uitzonderlijke geval dat een medisch programmamedewerker de signalen niet (h)erkent of de ernst van een situatie anders inschat dan de betrokken vrijwilliger/medewerker dat doet, kan de betrokken vrijwilliger/medewerker vanuit zijn zorgplicht toch besluiten alsnog zelf het stappenplan uit de meldcode te volgen.

Medisch programmamedewerkers (MPMs) zijn medeverantwoordelijk voor het nader onderzoeken en beoordelen van de vastgelegde signalen in het patiëntendossier. Daarnaast kan

de betrokken MPM ook optreden als de deskundig collega binnen DvdW bij wie advies ingewonnen wordt, of betrokken zijn bij het *extern* inwinnen van anoniem advies bij een vertrouwensarts van Veilig Thuis. MPMs kunnen begeleiden bij een eventuele melding. Dat betekent niet dat de MPM zelf alle stappen moet doorlopen van de Meldcode: Dit wordt in principe door een bij de casus betrokken programmamedewerker of een ervaren programmaondersteuner of vrijwilliger gedaan. Een MPM wordt wel altijd op de hoogte gehouden.

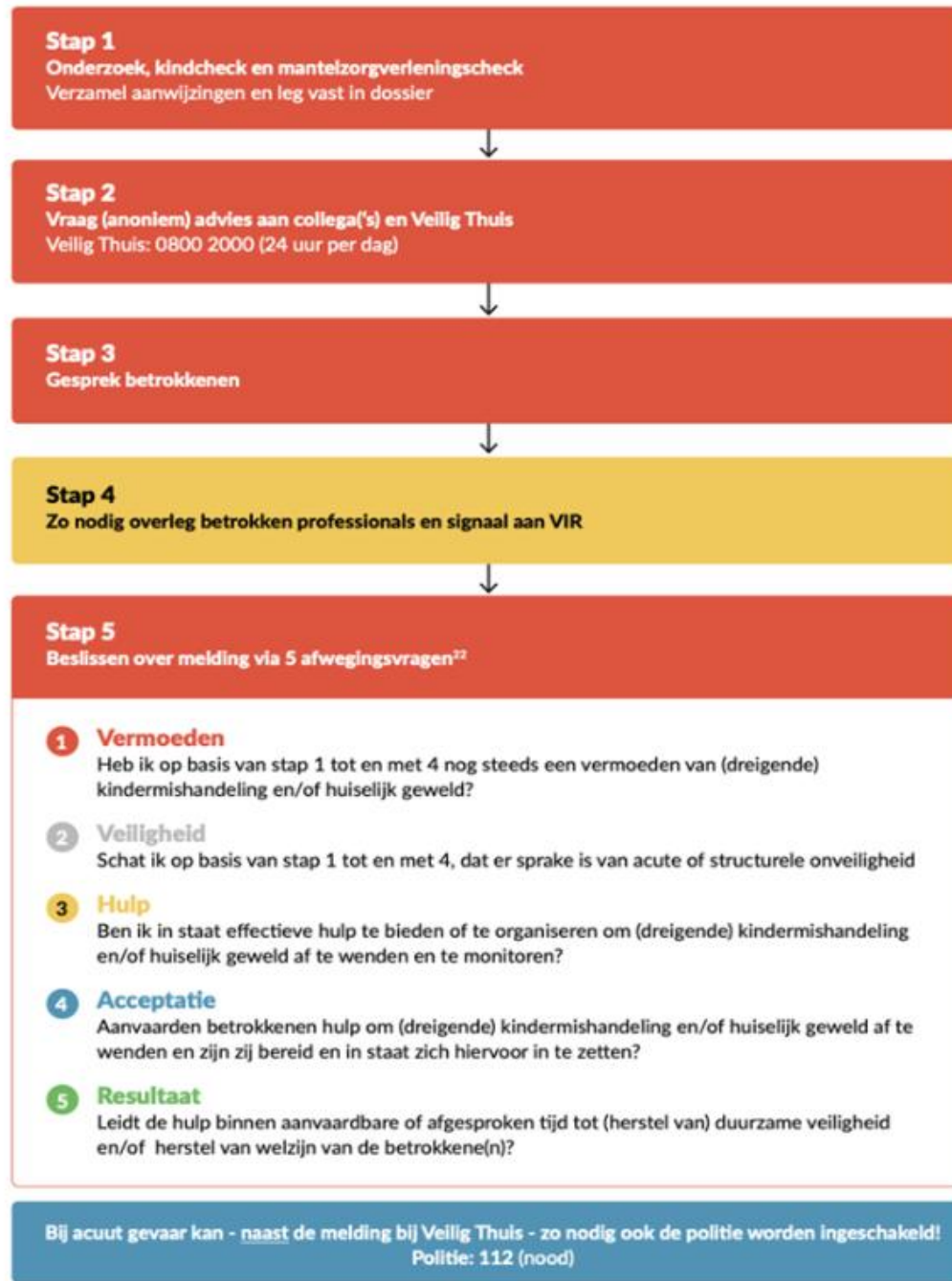
Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling & Huiselijk Geweld

Dokters van de Wereld werkt op dit moment nog niet met getrainde aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling. Het is de bedoeling om dit in de toekomst wel te gaan opzetten. Binnen onze organisatie worden op dit moment wel al stappen gezet met het trainen van aandachtsfunctionarissen Seksueel en Gendergerelateerd Geweld (SGBV).

Aandachtsfunctionarissen zijn laagdrempelig bereikbaar voor overleg en ondersteuning bij het doorlopen van de meldcode. Zij werken volgens het functieprofiel aandachtsfunctionarissen van de LVAK. Aandachtsfunctionarissen kunnen zorg dragen voor de implementatie en het hanteren en borgen van de meldcode.

Meldcode KNMG en Stappenplan

KNMG-Stappenplan (vermoeden van) Kindermishandeling en huiselijk geweld (grafische weergave)

Link: [Meldcode KNMG online](#)

Proces / procedurebeschrijving

Toelichting stappenplan

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Bij een vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld dient de bij de casus betrokken (vrijwillige) zorgverlener in overleg met de programmamedewerker de signalen nader te onderzoeken en deze zo feitelijk en volledig mogelijk vast te leggen in het Files dossier. Een medisch programma medewerker kan hierbij ondersteunen.

Denk hierbij aan de voorgeschiedenis, speciële anamnese, sociale anamnese, inclusief uitvragen gezag. Let hierbij bij kinderen op dat:

- In >90% van echtscheidingen blijft het gezag voor een kind bij beide ouders: vraag dus door als er eenhoofdig gezag blijkt te zijn en bij twijfel kan informatie over gezag worden opgevraagd via [gezagsregister](#).
- Bij kinderen geboren vanaf 1 januari 2023 krijgen ook ongehuwde ouders of ouders zonder geregistreerd partnerschap na erkenning beiden automatisch het ouderlijk gezag, zodra het kind erkend is.
- Een juridisch ouder (heeft kind wel erkend maar heeft geen gezag) heeft recht op basisinformatie maar is niet beslissingsbevoegd.

Tip: Dit kan verwarrend zijn, bijvoorbeeld bij ongedocumenteerd verblijf. In het geval van een ingewikkelde casus, kan je anoniem advies vragen bij Stichting Los over de rechtspositie in het geval van ongedocumenteerd zijn via de [helpdesk van Los](#).

Doe tevens een mantelzorgcheck en een kindcheck:

- Bij de [mantelzorgcheck](#) gaat de zorgverlener na of er ouderen van zorg afhankelijk zijn binnen dit gezin en of er zorgen over de veiligheid van deze ouderen bestaat.
- Bij de [kindcheck](#) gaat de zorgverlener na of er (andere) kinderen deel uitmaken van het gezin en of er zorgen over de veiligheid van deze kinderen bestaat.

Leg informatie zo feitelijk mogelijk vast in Files.

Meer achtergrondinformatie over concreet documenteren is beschikbaar in een [korte video van de LVAK](#).

Stap 2: Collegiale consultatie

Vraag bij twijfel altijd anoniem advies aan een deskundig collega en aan Veilig Thuis:

- Vraag (anoniem) advies aan een medisch programmamedewerker of aan een aandachtsfunctionaris SGBV. In de toekomst kan dit ook aan een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld & kindermishandeling.
- Na overleg kan geadviseerd worden de casus aan te melden voor beoordeling via het [Centrum Sexueel Geweld](#) of om (anoniem) advies te vragen aan de vertrouwensarts van [Veilig Thuis](#) via 0800-2000.

Ook als na overleg de uitkomst is dat er geen sprake is van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, en dus dat het stappenplan van de Meldcode niet verder gevolgd hoeft te worden, is het belangrijk om hierover een aantekening te maken in Files.

*Let op: Bij een vermoeden van huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking of eengerelateerd geweld **moet** in deze fase contact opgenomen worden met Veilig Thuis.*

- *Ook kan het nodig zijn om aanvullende expertise in te winnen bij [Pharos](#) (vrouwelijke genitale verminking), [LEC-EGG](#) (eengerelateerd geweld) of [Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating](#) (huwelijksdwang)*

Stap 3: Gesprek betrokkenen

Het heeft de voorkeur het gesprek met de betrokken persoon of het kind en/of ouder(s) met gezag **niet** alleen te voeren. Idealiter gebeurt dit gesprek door de betrokken zorgverlener en een medisch programmamedewerker actief binnen het thema of de regio.

- Overleg in afwezigheid met een regio of of themacoördinator

Leg het doel van het gesprek uit;

- Uit je bezorgdheid;
- Beschrijf de signalen die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan. Doe dit neutraal en feitelijk;
- Nodig de patiënt uit hierop te reageren;
- Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen.
- Bespreek de vervolgstappen (indien de vermoedens door het gesprek niet zijn weggenomen).

In de praktijk wordt stap 3 vaak voor stap 2 gedaan in het kader van transparantie richting betrokken. De KNMG heeft op haar website [communicatietips](#) voor een gesprek over vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Mocht de casus een kind betreffen, dan is het belangrijk om een kind actief te laten deelnemen aan het gesprek, op een manier die passend is bij de leeftijd. Dat betekent in het kort dat je als zorgverlener het kind:

- Informeert over het proces
- Informeert over het recht om veilig op te groeien
- Informeert over het recht zijn/haar mening te geven
- Vraagt en luistert naar diens visie
- De kans geeft diens mening te laten meewegen in besluitvorming
- Informeert over steun en support

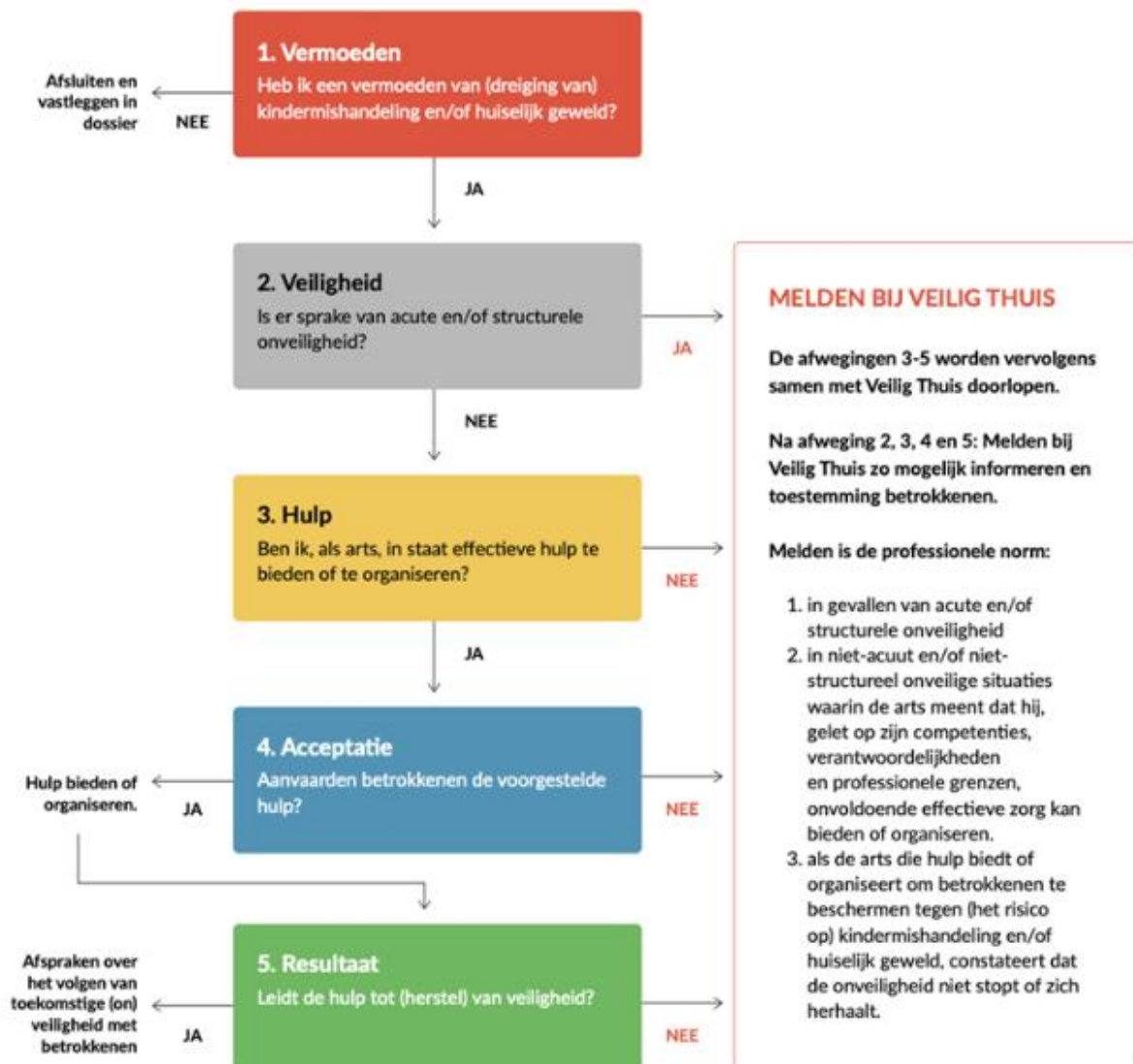
Afzien van een gesprek met betrokkenen mag alleen in hele specifieke gevallen:

- Als dit gesprek een ernstig risico oplevert voor de veiligheid of gezondheid van de patiënt of van een andere persoon uit de huiselijke kring van de patiënt
- Als je vreest voor je eigen veiligheid of die van anderen binnen Dokters van de Wereld
- Als je na redelijke inspanning geen contact met betrokkene(n) hebt kunnen krijgen

Stap 4: Zo nodig overleg betrokken professionals

Let op: Voor overleg met andere betrokken hulpverleners (bijvoorbeeld buiten Dokters van de Wereld) of zij die niet rechtstreeks bij de huidige behandelingsovereenkomst betrokken zijn, moet toestemming verkregen worden van patiënt en/of ouders.

Stap 5: Beslissing over melding via 5 afwegingsvragen

Uit het afwegingskader in de flowchart volgt dat er melding moet worden gedaan bij Veilig Thuis indien er sprake is van acute onveiligheid of structurele onveiligheid. Voorbeelden hiervan vind je [hier](#).

- We spreken van acute onveiligheid als een persoon in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid de komende uren/dagen niet gegarandeerd is en hij direct bescherming nodig heeft. Dit om te voorkomen dat er (meer) fysiek letsel en/of ernstige mentale schade ontstaat. Bij acuut gevaar kan – naast een melding bij Veilig Thuis – ook besloten worden direct de politie in te schakelen via 112.
- Bij structurele onveiligheid is er sprake van herhaling of het voortduren van onveilige situaties of situaties van geweld, die de gezondheid, het welzijn of de ontwikkeling van een kind bedreigen.

- Als iemand een onthulling/disclosure doet, kan dit ook een reden voor melding bij Veilig Thuis zijn, omdat dit veelal betekent dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinleden.

Let op:

- Alleen als er geen sprake is van een vermoeden van acute of structurele onveiligheid, de betrokken zorgverlener in staat is om hulp te bieden en de betrokkenen meewerken aan geboden hulp, **en** de inschatting is dat die hulp leidt tot duurzame veiligheid, kan worden afgezien van een melding.
- In alle andere gevallen beschikt de hulpverlener over een zorgplicht en meldrecht en doet de zorgverlener de melding bij Veilig Thuis onder diens eigen naam, met inachtneming van de werkwijze beschreven in dit protocol.
 - o Als zorgverlener breek je hiermee het beroepsgeheim en de code of conduct van Dokters van de Wereld. Dit is mogelijk omdat je als zorgverlener die zorgplicht en meldrecht hebt.
- De zorgverlener kan alleen anoniem melden als dit uiterst noodzakelijk is in verband met de veiligheid van de betrokkenen, de vertrouwensrelatie met de betrokkenen of vanwege diens eigen veiligheid.

Bijbehorende documenten / bijlagen

-centrumseksueelgeweld.nl

-knmg-meldcode.maglr.com/meldcode-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld/cover

- <https://knmg-meldcode.maglr.com/meldcode-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld/onderdeel-i-stappenplan-vermoeden-van-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld>

-https://lvak.nl/nieuws/archief/2020/video_documenteren_in_de_meldcode

-knmg-meldcode.maglr.com/meldcode-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld/bijlage-8-tips-voor-gesprekken-met-ouders-en-kinderen

-lvak.nl/vereniging/functieprofiel_aandachtsfunctionaris.html?file=1565

-rechtspraak.nl/Registers/Gezagsregister